

ISKUSTVO ISPOVIJEDI MLADIH VJERNIKA

— kakva ona jest, kakva nije, i što bismo mogli učiniti da bude autentičnija

Dr. Ružica VLAHOVIĆ

Odmah na početku moram reći da ne kanim iznositi samo svoje osobno iskustvo niti svoj subjektivni sud o ispovijedi, već želim reći ovo: kako ja doživljam shvaćanje ispovijedi mladih kršćana (prvenstveno studenata s kojima sam najviše kontaktirala).

Preduvjet za ispravno shvaćanje i doživljavanje sakramenta pokore jest da ga gradimo na istinskom stavu prema Bogu, na savjesti, na solidnom i dinamičnom suživotu s Bogom.

Počnimo od početka, od ispitivanja savjesti — koliko je ono dubinsko, osobno, prilagođeno situaciji svakidašnjeg života, a koliko rutinirano, na brzinu izvedeno i površno. Današnjem čovjeku je teško u hipu isključiti se iz tempa svakidašnjice, izići iz životne vreve, stati, u momentu ući u sebe i sabrati se valjano pred ispovijed. Bilo bi dobro, kad je to moguće, za jednu grupu ljudi koji se kane ispovijediti, nekim obredom, uvodom u obliku nagovora, ispita savjesti ili slično, pokušati ljude uvesti u duhovnu atmosferu i pripremiti ih za dobar ispit savjesti.

Druga etapa neobično važna, od koje zavisi koliko će netko biti novi čovjek nakon ispovijedi, jest pokajanje koje treba zaista mijenjati čovjeka odnosno njegove dosadašnje krive stavove. Koliko je ono autentično, istinsko obraćenje srca, a koliko formalno i površno, a često i preskočeno. Zato se i događa da neka osoba za par sati nakon ispovijedi ponovi isti grijeh koji je tek ispovijedila. Pitamo se kakva je to bila skrušenost, obrat prema Bogu, promjena ponašanja.

Pristup k ispovijedi često prati strah i neugoda iznijeti svoju intimu ne samo pred Bogom nego i pred čovjekom. Mladi ljudi teško polažu račune nekome. Pristup ispovijedi mogu pratiti i neugodna iskustva s prijašnjih ispovijedi. Evo jedan primjer: Pričala mi je jedna djevojka kojih godina da se posljednji put ispovijedila u svojoj četrnaestoj godini. Na toj ispovijedi iznijela je da je prvi put počela hodati i da se poljubila. Na to ju je svećenik svojim grubim, ostrim i nepedagoškim stavom toliko prestrašio i povrijedio tako da joj je ta ispovijed ostala u sjećanju kao vrlo neugodan i mučan doživljaj. Tako jedna ispovijed može biti povod da klimavog vjernika definitivno odbije od vjere.

Da li zadržati anonimnost ili ne kod ispovijedi? Neki misle da ju je potrebno zadržati. Polutamne ispovijedaonice, nemogućnost prepoznavanja ispovjednika, tihi govor i klečeći položaj tijela — sve to pomaže pokorniku da se bolje koncentrira, da lakše apstrahira svećenika kao čovjeka i da uspostavi bolji kontakt s Bogom. Nekima pak je anonimna ispovijed besmislena, beskrvna, formalna i neosobna stvar. Zašto se ne bi ispovijedalo u formi razgovora gdje ispovjednik bolje može ući u problem pokornika. Trebalo bi stvoriti mogućnosti za jedan i drugi oblik ispovijedanja i dati slobodu izbora pokorniku.

U današnjem obredu ispovijedi ništa nije toliko formalno i otrcano, pa čak i smiješno kao pokora za grijehe. Za toliko i toliko grijeha dobije

se toliko i toliko Očenaša. Tko je u stanju odmjeriti veličinu otkupa. Ili pokore ne treba biti uopće ili treba biti smisljena. Pokora za grijehe može biti samo simbolična i individualna od pokornika od pokornika prema njegovoj kršćanskoj zrelosti, shvaćanjima, konkretnim životnim prilikama itd. U posebnim zgodama kada se neka grupa više doživljava kao zajednica (ne ulazim koliko je to u skladu s propisima ili nije — to nije moje) mi bismo mladi smatrali da bi nam odgovarao neki prikladan oblik zajedničke pokore.

Od ispovjednika se očekuje da bude dobar psiholog, čovjek sposoban za razgovor, a ne krut i skučen propovjednik. Da bude pristupačan i topao ali da zna jasno i obrazložiti ono što je ispravno. Da stvari uvijek postavlja s pozitivnog aspekta, a ne u vidu zabrana i ustrašivanja što stvara zakržljale, bojažljive, skrupulozne i malodušne vjernike. Bilo bi potrebno da što više osobno uđe u problem pokornika, a rutiniranost po mogućnosti posve ukloni i da se maksimalno potruži uprisutniti pokorniku živu osobu Isusa Krista, kao onaj koji zaista tu prisutnost živi.

Sam sakrament pokore u ovakvom obliku kakav je danas mladima je pojmovno dalek, teško shvatljiv kao datost koju je Krist ustanovio a ne Crkva. Zašto izmirenje s Bogom mora ići preko čovjeka svećenika koji sjedi u onoj drvenoj kutiji. Zašto ja sam ne bih sredio s Bogom račune kao osoba s osobom? Budući da Crkva može mijenjati oblik sakramenta pokore, trebalo bi ga nekako više približiti potrebama pojedinih slojeva vjernika. Doživljava se iz prakse mladih da sakrament pokore ima drugorazredno značenje u odnosu na euharistiju. Nama je ideal da idemo uvijek na pričest kad smo prisutni na misi, ali, na koji način to postići dok je ovakav oblik sakramenta pokore kao do sada?!

GRIJEH I POMIRENJE U CRKVI

Dr. Mato ZOVKIC

Kroz ova tri dana razmatranja i raspravljanja o grijehu i oslobođenju na temelju novog reda sakramentalne pokore nije pobliže obrazložen sam naziv »sakrament pomirenja«. Dr Fuček i dr Zagorac imali su doduše u svojim predavanjima po jedan odsjek o ulozi crkvene zajednice u dijeljenju i primanju ovog sakramenta (prvi s teološkog, drugi s liturgijskog stano- višta), ali samo pitanje nije pobliže ulazilo ni u jednu od planiranih tema. Dotakli su ga se dr Bajsic i dr Linić u svojim predavanjima. Bajsic je pokazao da bi zajednica trebala biti spremna da prihvaća svoje članove onakve kakvi jesu, a Linić je u uvodnom dijelu na temelju povijesnog razvoja oblika pokore rekao da naziv »sakrament pomirenja« stoji kao **pars pro toto**: jedan dio sakramentalne prakse sastojao se u izmirenju s Crkvom i davanju zadovoljštine pa je cijeli sakrament dobio naziv po tom dijelu.

Novi red pokore donosi tri tipa ovog sakramentalnog obreda u današ- njoj Crkvi: red pomirenja pojedinih pokornika¹; red pomirenja više pokor- nika s pojedinačnom ispovijedi i odrješenjem²; red pomirenja više pokornika

¹ Red pokore, Zagreb, KS 1975, »Prethode napomene«, br. 15—21; I. glava, br 41—47.